

4. Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка і прогнозування: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 [Електронний ресурс] /; Акад. фін. упр., Н.-д. фін. ін-т. — К., 2009. — 19 с. — укр
5. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік, видавництво: «Центр учбової літератури», 2011 р, 422 с.
6. Труфіна Ж.С. Облік і контроль формування фінансових результатів операційної діяльності підприємств: теорія, методика, організація: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 [Електронний ресурс] /; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. — К., 2010. — 21 с. — укр.

Урсол Л.М.

Проблеми класифікації основних засобів в нормативних та літературних джерелах

Будь яка діяльність пов'язана з використанням матеріально-речових, трудових та інших ресурсів. Для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства всіх форм власності використовують основні засоби, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. У процесі виробництва основні засоби частку своєї вартості переносять на виготовлену продукцію. В зв'язку з цим перед підприємством постають задачі, як правильно і достовірно оцінити основні засоби, обґрунтованість методу та суми нарахування зносу тощо. Швидко та ефективно вирішення цих задач ґрунтується на правильній класифікації основних засобів. Саме тому питання класифікації основних засобів залишається актуальним.

Метою даної роботи є дослідження проблем класифікації основних засобів.

Вивчення нормативних документів, теоретичних положень опублікованих праць вітчизняних і зарубіжних вчених, практики діяльності підприємств свідчить, що облік основних засобів в останній час дещо ускладнився, а ряд існуючих проблем негативно впливає на процес управління виробництвом, тим самим знижуючи ефективність використання основних засобів. Одним із таких чинників, які впливають на зниження ефективності – є різне визначення класифікації основних засобів.

Ряд вчених, у тому числі Гарасим П.М., Єфименко Т.І., Журавель Г.П., Кобилянська О.І., Хомин П.Я., Чабанова Н.В. та інші пропонують наступну класифікацію основних засобів. Класифікація основних засобів представлена в табл. 1.

Таблиця 1 – Класифікація основних засобів [1]

Ознака класифікації	Групи основних засобів
За функціональним призначенням	– виробничі – невиробничі
За галузевою ознакою	– промислові – галузеві – сільськогосподарські
За використанням	– діючі – недіючі – в запасі
За належністю	– власні – орендовані
За натурально-матеріальним складом, що використовується як умова визнання активу – надходження економічних вигод	– згідно норм П(С)БО 7

На сьогодні в Україні нормативним документом, який регулює систему фінансового обліку й звітності, стосовно до класифікації основних засобів є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [4], в ньому наведена наступна класифікація основних засобів, яка представлена на рисунку 1.

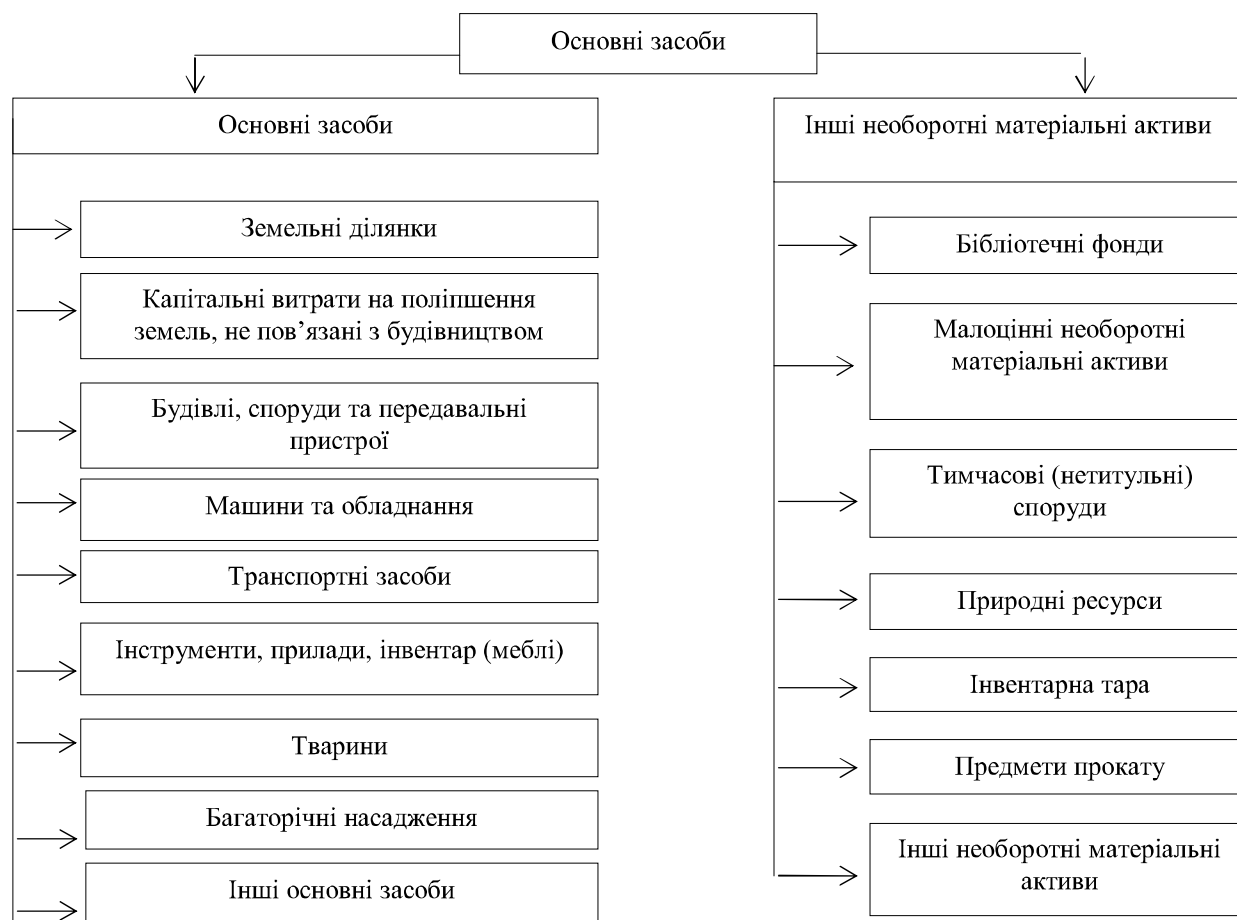

Рис. 1 – Класифікація основних засобів по П(С)БО 7

З 1 квітня 2011 р. вступив в силу новий Податковий кодекс України[3]. В ньому замість раніше представлених чотирьох груп основних засобів представлено тепер 16 груп, які повністю співпадають з класифікацією основних засобів зазначених в П(С)БО 7 «Основні засоби». Класифікація основних засобів та інших необоротних активів з метою нарахування амортизації, відповідно до Податкового кодексу України представлена в табл. 2.

Таблиця 2 – Класифікація основних засобів та інших необоротних активів з метою нарахування амортизації, відповідно до Податкового кодексу України

Бухгалт. рахунок	Класифікація згідно ПКУ		Мінімально допустимі строки корисного використання, років	Метод амортизації, дозволений ПКУ
	Група	Найменування		
101	1	Земельні ділянки	Невизначений	Амортизація не нараховується
102	2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15	Усі методи, крім методу прискореного зменшення ЗВ
103	3	Будівлі,	20	
		споруди,	15	
		передавальні пристрої	10	
104	4	Машини та обладнання	5	Метод прискореного зменшення ЗВ або будь-який інший
		з них інформаційне обладнання, а саме:	2	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень				
105	5	Транспортні засоби	5	Метод прискореного зменшення ЗВ або інший
106	6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4	Усі ,крім методу прискореного зменшення ЗВ
107	7	Тварини	6	
108	8	Багаторічні насадження	10	
109	9	Інші основні засоби	12	Виробничий або прямолінійний
111	10	Бібліотечні фонди	Невизначений	1 метод: 50% при введенні +50% при списанні або 2 метод: 100% при введенні
112	11	Малоцінні необоротні матеріальні активи	Невизначений	
113	12	Тимчасові (нетитульні) споруди	5	Виробничий або прямолінійний
14	13	Природні ресурси	Невизначений	Амортизація не нараховується
115	14	Інвентарна тара	6	Виробничий або прямолінійний
116	15	Предмети прокату	5	Виробничий або прямолінійний
117	16	Довгострокові біологічні активи	7	Усі ,крім методу прискореного зменшення ЗВ

Класифікація основних засобів, яка наведена в Міжнародному стандарті фінансової звітності (IAS) 16 «Основні засоби» представлена класами, тобто чіткої класифікації не наведено. Клас основних засобів – це група активів, однакових за характером і способом використання в діяльності суб'єкта господарювання. Прикладами окремих класів активів є:

- земля;
- земля та будівлі;
- машини та обладнання;
- кораблі;
- літаки;
- автомобілі;
- меблі та приладдя;
- офісне обладнання. [2]

Проведене дослідження дозволило прийти до наступних висновків:

– порівнюючи класифікацію представлену в М(С)БО 16 «Основні засоби» та П(С)БО 7 «Основні засоби» можна зробити висновок про їх подібність, яка зумовлена тим, що при написанні українських стандартів бухгалтерського обліку міжнародні стандарти використовувались як основа. Але в порівнянні з П(С)БО М(С)БО дає більш широкий простір для визначення класифікації основних засобів, тобто в зв'язку з ним підприємство може класифікувати основні засоби більш вигідно, встановлюючи класи основних засобів, які найбільше підходять до специфіки певного підприємства, тим самим полегшуючи облік основних засобів та нарахування амортизації на них;

– зважаючи на вище наведені варіанти класифікації основних засобів я підтримую думку більшості науковців та практиків щодо необхідності використання в системі обліку підприємств, у тому числі з метою оподаткування, класифікації основних засобів, передбаченої чинним бухгалтерським законодавством, - хоч і вона потребує деякого вдосконалення. Класифікація основних засобів, що використовується в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності, сформована дещо невірно, так як вона не враховує потреб управління, контролю та звітності. Наслідком цього є неефективне використання основних засобів на підприємствах.

Література:

1. Чабанова Н.В. Фінансовий облік: Підручник. / Чабанова Н.В., Єфименко Т.І. - К.: ВЦ «Академія», 2007. - 704 с.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби” [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» з наступними змінами і доповненнями./ Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. №92. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>

Науковий керівник: ст. викладач Нізяєва С.А.

Чечіна А.О., доц. Черкасова С.О.

Інвентаризація як основний метод контролю на підприємстві

Однією з основних вимог щодо здійснення бухгалтерського обліку є достовірність його показників. Проте в процесі зберігання і відпуску товарно-матеріальних цінностей, між фактичною наявністю і даними бухгалтерського обліку можуть виникнути розходження, які не піддаються повсякденному обліку, зокрема, в результаті пересортиці, несправності ваговимірних приладів, помилкових записів, втрати документів, зловживань матеріально відповідальних осіб та інше. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність у такому способі, який би забезпечив можливість взяти на облік можливі розходження між даними обліку і фактичною наявністю господарських засобів. Це досягається за допомогою інвентаризації, що являється один із головних методів обліку і контролю, який дозволяє забезпечити достовірність показників обліку і запобігти можливим відхиленням. Її проведення дає змогу з'ясувати розходження між даними бухгалтерського обліку та фактичною наявністю, станом і оцінкою активів, власного капіталу і зобов'язань підприємства, перевірити повноту документального оформлення і відображення в обліку господарських операцій, підтвердити реальність показників звітності підприємства.

Динамічність змін бухгалтерського обліку як системи, що супроводжується частою зміною законодавчої і нормативної бази в Україні, зумовлює актуальність дослідження теоретико-методичних засад інвентаризації та вимагає розробки нових підходів щодо її здійснення.

В економічній літературі вже існує теоретична концепція тлумачення інвентаризації як одного із методів бухгалтерського обліку. Однак слід відзначити, що у трактуванні поняття інвентаризації недостатньо уваги приділяється її контрольній функції. Це зумовлює необхідність дослідження інвентаризації як складової методології обліку і контролю, результати якого дають можливість віднести інвентаризацію до основних методів обліку і контролю.

Статтею 10 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” установлено, що для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємства повинні провести